

Narodowy Bank Polski
Departament Systemu Płatniczego

INFORMACJA O KARTACH PŁATNICZYCH
I KWARTAŁ 2011 r.

Warszawa, czerwiec 2011 r.

SPIS TREŚCI

Streszczenie	strona 3
Liczba kart płatniczych	strona 5
Ogólna liczba kart płatniczych	strona 5
Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych	strona 5
Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji	strona 6
Karty debetowe	strona 6
Karty kredytowe	strona 7
Karty obciążeniowe	strona 8
Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych	strona 9
Karty zbliżeniowe	strona 11
Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych	strona 12
Liczba transakcji	strona 12
Wartość transakcji	strona 14
Transakcje bezgotówkowe	strona 15
Dane pochodzące z sektora bankowego	strona 15
Dane od agentów rozliczeniowych	strona 17
Infrastruktura rynku kart płatniczych	strona 20
Bankomaty	strona 20
Akceptanci	strona 22
Punkty handlowo-usługowe	strona 22
Urządzenia akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	strona 23
Punkty oferujące usługę cash back	strona 24
Tabela nr 1 Liczba kart płatniczych	strona 27
Tabela nr 2 Liczba transakcji kartowych	strona 28
Tabela nr 3 Wartość transakcji kartowych	strona 29
Tabela nr 4 Transakcje bezgotówkowe oraz gotówkowe	strona 30
Tabela nr 5 Bankomaty oraz usługi Cash back	strona 31
Tabela nr 6 Terminale POS oraz imprintery	strona 32
Tabela nr 7 Wybrane wskaźniki – urządzenia akceptujące karty płatnicze	strona 33

STRESZCZENIE

W I kwartale 2011 r. – analogicznie do poprzednich trzech kwartałów – nastąpiło dalsze zmniejszenie o 27,9 tys. szt. w porównaniu do grudnia 2010 r. liczby kart płatniczych pozostających w obiegu do poziomu 31,955 mln kart (tabela nr 1, str.27). Spadek ten wynikał głównie ze zmniejszenia liczby kart kredytowych.

Na koniec marca 2011 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 8,5 mln szt., co oznacza, że w okresie I kwartału 2011 r. zmniejszyła się ona o 365 tys. sztuk, tj. o 4,1%.

Od grudnia 2009 r. liczba kart kredytowych zmniejszyła się łącznie o 2,4 mln szt., co oznaczało spadek o 22,0%. Na spadek liczby kart kredytowych miało wpływ kilka różnych przyczyn. Wynikał on przede wszystkim ze zmiany polityki banków w zakresie ich wydawania i obsługi, tzn. zaostrzenia kryteriów dotyczących zarówno wydawania nowych kart i przyznawania nowych limitów, jak i obsługi kart już wydanych.

W I kwartale 2011 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 402 mln transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) i w porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano spadek o 1,4% (tabela nr 2, str. 28). W I kwartale 2011 r. pojedyncza karta płatnicza posłużyła do realizacji średnio 12,6 transakcji (zarówno gotówkowych, jak i bezgotówkowych). Wskaźnik ten zmalał o 0,16 punktu procentowego w porównaniu do poprzedniego kwartału. W I kwartale 2011 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 86,5 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek o 7,5% (tabela nr 3, str. 29).

Według danych z banków, w I kwartale 2011 r. przy użyciu kart przeprowadzono 229 mln transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 23,0 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło odpowiednio spadek o 0,8% i 8,5% (tabela nr 4, str. 30). Udział transakcji bezgotówkowych w ogólnej liczbie i wartości transakcji kartowych wyniósł odpowiednio 56,9% i 26,6%.

Systematycznie wzrasta zainteresowanie usługą *cash back*, która umożliwia posiadaczom kart przy okazji płacenia za zakupy kartą wypłatę gotówki. Usługę tę oferowało na koniec marca 2011 r. ok. 25 tys. placówek handlowych. W I kwartale 2011 r. dokonano 365,7 tys. transakcji *cash back*, na łączną kwotę 40,8 mln zł. W porównaniu do kwartału poprzedniego, oznacza to wzrost odpowiednio o 7,5% i 6,3% (tabela nr 5, str. 31).

W I kwartale 2011 r. wzrosła sieć bankomatów, które są dostępne na terenie naszego kraju. Na koniec marca 2011 r. było ich 16.699 sztuk. Na przestrzeni I kwartału 2011 r. w bankomatach przeprowadzono 165,8 mln transakcji na łączną kwotę 61,1 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło odpowiednio spadek o 2,7% i 7,5% (tabela nr 5, str. 32). Średnio dziennie dokonywano w jednym bankomacie na terenie kraju ponad 110 transakcji, czyli analogicznie jak w poprzednim kwartale.

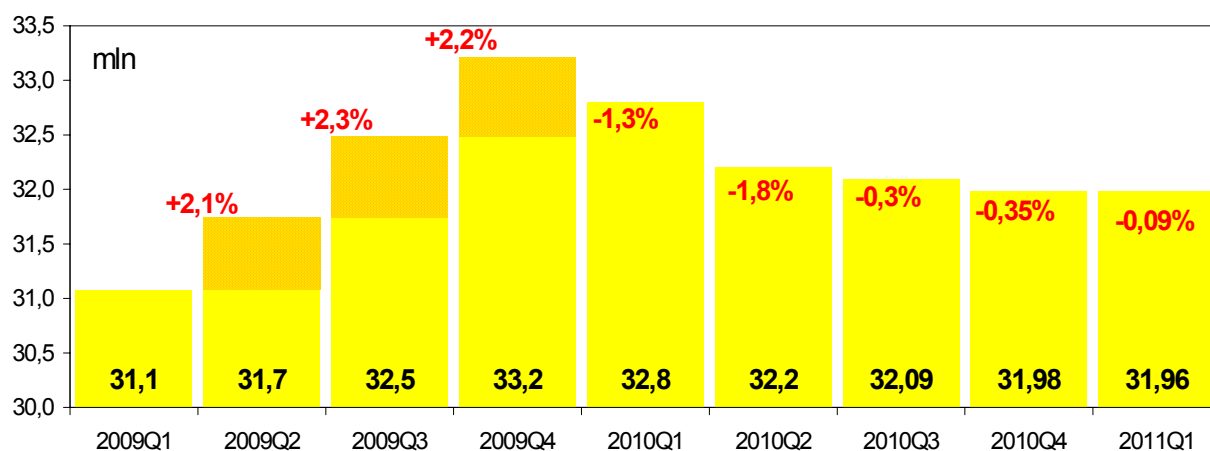
Zmniejszyła się liczba terminali POS, która na koniec marca 2011 r. wynosiła 242,6 tys. sztuk, czyli o 3,1 tys. mniej niż w grudniu 2010 r. Z danych uzyskiwanych od agentów rozliczeniowych wynika także, że spadła liczba i wartość transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu terminali POS – odpowiednio o 2,0% i 10,8%. W I kwartale 2011 r. zarejestrowano 219,5 mln transakcji na łączną kwotę 21 mld zł (tabela nr 6, str. 33).

LICZBA KART PŁATNICZYCH

Ogólna liczba kart

Według stanu na koniec marca 2011 r., na polskim rynku znajdowało się w obiegu **32,0 mln kart płatniczych** (wykres nr 1), to jest o 28,0 tys. kart mniej niż w grudniu 2010 r., co stanowiło **spadek o 0,09%**. W okresie ostatniego roku, tj. od marca 2010 r. do marca 2011 r., liczba kart spadła o ok. 850 tys. kart, z 32,8 mln do 32,0 mln szt. Wielkość ta jest kształtowana przez wzrost liczby kart debetowych oraz spadek liczby kart kredytowych oraz kart obciążeniowych w tym okresie.

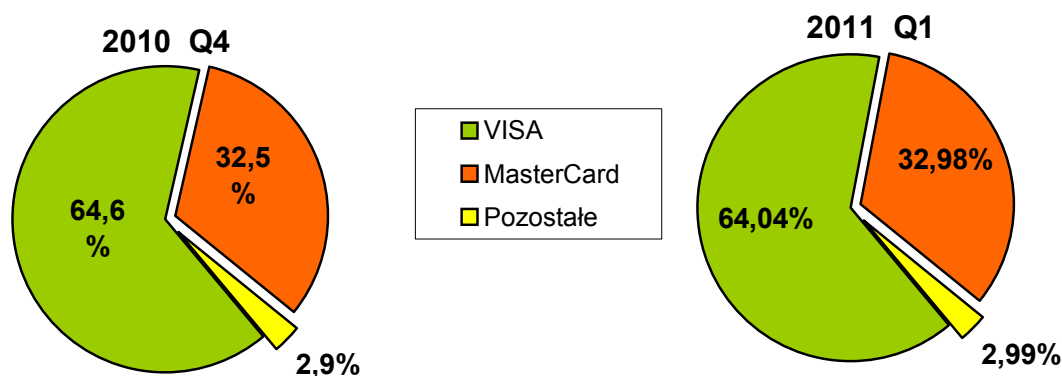
Wykres nr 1. Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce w okresie 2009Q1 – 2011Q1

Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych

Pozycję dominującą na rynku polskim, jeśli chodzi o organizacje wydające karty, nadal utrzymuje VISA, do której należy 64,0% wydanych w Polsce kart płatniczych, natomiast drugie miejsce - z 33,0% udziałem w rynku - zajmuje MasterCard, co prezentuje wykres nr 2. W stosunku do poprzedniego kwartału odnotowano niewielkie zmiany (w granicach 0,5 – 0,6 punktu procentowego) w udziale poszczególnych uczestników rynku.

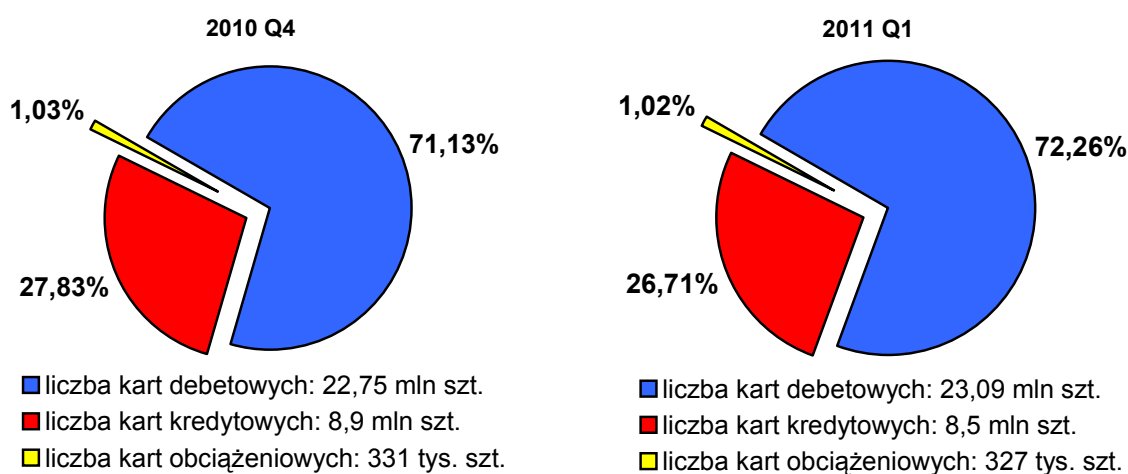
Wykres nr 2. Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych (stan na koniec IV kwartału 2010 r. i I kwartału 2011 r.)

Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji

Strukturę wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe na koniec I kwartału 2011 r. prezentuje wykres nr 3. Udział poszczególnych kategorii kart uległ w I kwartale 2011 r. zmianom na korzyść kart debetowych (o 1,1 punkta procentowego). Tak jak we wcześniejszych okresach, spośród wydanych kart największy udział miały karty debetowe (72,3%), natomiast drugą pozycję zajęły karty kredytowe (26,7%).

Wykres nr 3. Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe (stan na koniec IV kwartału 2010 r. i I kwartału 2011 r.)

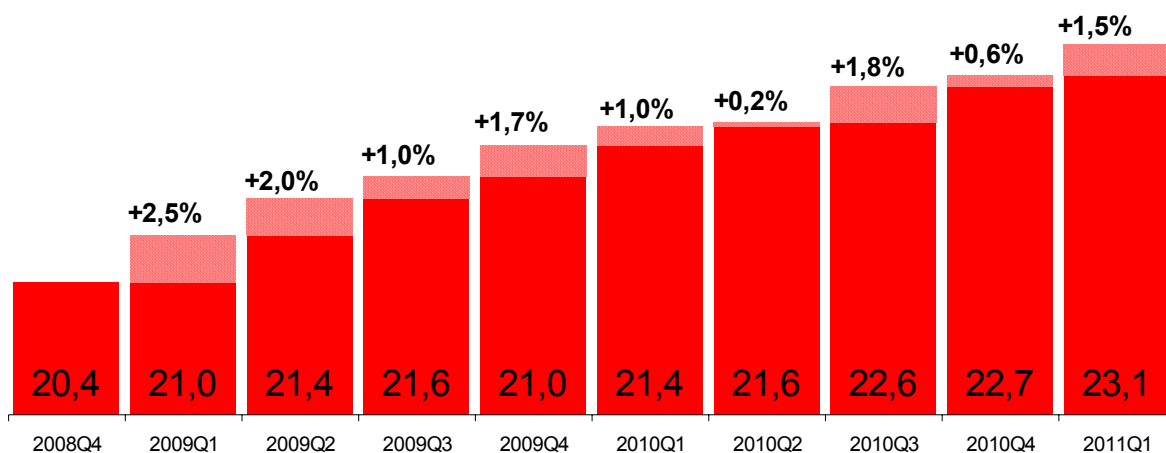

Karty debetowe

Karty debetowe charakteryzują się tym, iż umożliwiają dokonywanie zakupów lub wypłatę gotówki tylko do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Wszystkie transakcje wykonywane przy użyciu kart debetowych są autoryzowane, tzn. że przy każdym użyciu karty sprawdzana jest autentyczność, status oraz dostępność środków zgromadzonych na rachunku. Karty debetowe są wydawane przez większość banków standardowo w pakiecie do każdego otwieranego rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

Na przestrzeni ostatnich kwartałów można zaobserwować stałą tendencję wzrostową w zakresie liczby kart debetowych (wykres nr 4). W I kwartale 2011 r. liczba kart debetowych wzrosła o 340,7 tys. i osiągnęła łączną wielkość **23,1 mln szt.** W porównaniu do poprzedniego kwartału zwiększył się także udział kart debetowych w rynku kart płatniczych z 71,1% do 72,3%.

Wykres nr 4. Liczba kart debetowych (w mln szt.) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

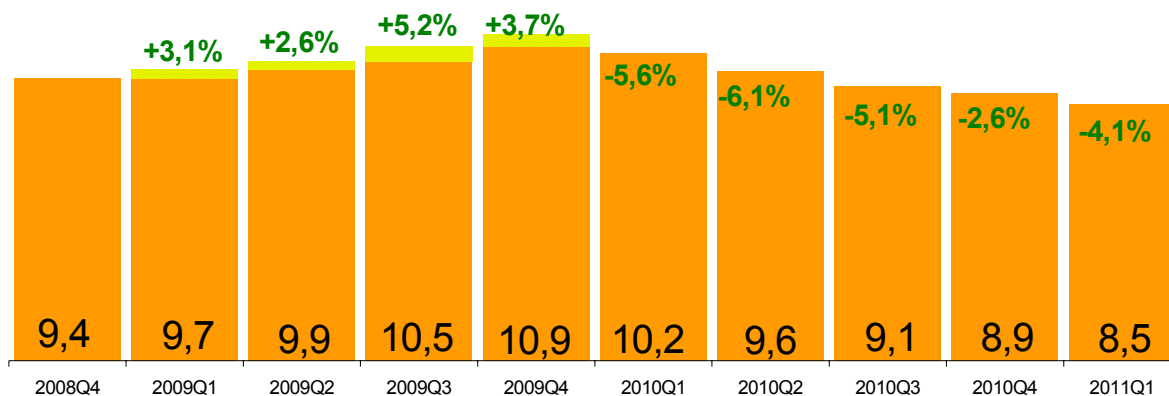
Karty kredytowe

Drugie pod względem liczebności są karty kredytowe. Są to karty umożliwiające posiadaczowi skorzystanie z oferowanego przez bank limitu kredytowego. Posiadacz karty samodzielnie podejmuje decyzję o terminie i kwocie spłaty zobowiązań wynikających z użycia karty. Z reguły banki wyznaczają tzw. okres bezodsetkowy, w którym klient może spłacić kwotę zobowiązań wynikającą z użycia karty w ww. okresie bez zaciągania kredytu i ponoszenia z tego tytułu odsetek. Posiadanie karty kredytowej nie wiąże się z koniecznością otwarcia rachunku bieżącego w banku.

Na koniec marca 2011 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła **8,5 mln szt.** (wykres nr 5).

W I kwartale 2011 r. liczba kart kredytowych w stosunku do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 365 tys., co oznacza spadek o 4,1%. W IV kwartale 2010 r. również odnotowano spadek liczby kart kredytowych na podobnym poziomie, tj. spadek o 236 tys. szt. Tendencja spadkowa jest obserwowana od grudnia 2009 r., gdy na rynku obecnych było 10,9 mln szt. kart kredytowych. Tak więc od grudnia 2009 r. ubyło z rynku 2,4 mln kart kredytowych.

Wykres nr 5. Liczba kart kredytowych (w mln szt.) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Zjawisko, które jest obserwowane od początku 2010 r., czyli stopniowy spadek liczby kart kredytowych, wynika przede wszystkim ze zmiany polityki banków, tzn. zaostrzenia kryteriów dotyczących zarówno wydawania nowych kart i przyznawania nowych limitów, jak i obsługi kart już wydanych. Banki poddawały dotychczasowych klientów procesowi bardziej rygorystycznej weryfikacji pod kątem ich zdolności kredytowej. Ponadto klienci proszeni byli o dostarczanie aktualnych zaświadczeń o wysokości dochodów w celu weryfikacji wysokości przyznanych wcześniej limitów kredytowych. Zdarzają się także przypadki, iż w wyniku ponownej analizy dokumentów klienta podejmowane są decyzje o odmowie wznowienia karty, jeśli klient nie posiada wystarczających dochodów, aby spłacić zadłużenie. W niektórych bankach, w wyniku weryfikacji bazy klientów, wycofywane były także karty „nieaktywne”, co było szczególnie widoczne w bankach, które jako podstawowy segment klientowski w strategii sprzedaży wybrały rynek *consumer finance*.

Istotny wpływ na działania banków w zakresie zaostrzenia procedur dotyczących wydawania kart miała również Rekomendacja T, dotycząca zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, wydana w lutym 2010 r. przez Komisję Nadzoru Finansowego, która weszła w pełni w życie od grudnia 2010 r.

Główne postanowienia Rekomendacji mające wpływ na rynek kart kredytowych to m.in.:

- ograniczenie maksymalnego poziomu relacji zobowiązań kredytowych do 50% dochodów netto (65% dla klientów z zarobkami powyżej średniej krajowej),
- konieczność wliczania do zadłużenia kredytowego przyznanych limitów kart kredytowych i limitów kredytów odnawialnych,
- uwiarygodnienie wielkości dochodów klienta, np. poprzez analizę historii rachunków bankowych (wyciągów), składanych deklaracji podatkowych, dokumentacji kredytowej dotyczącej innych zaangażowań oraz wykazanie ich odpowiedniego poziomu zgodności ze stanem faktycznym.

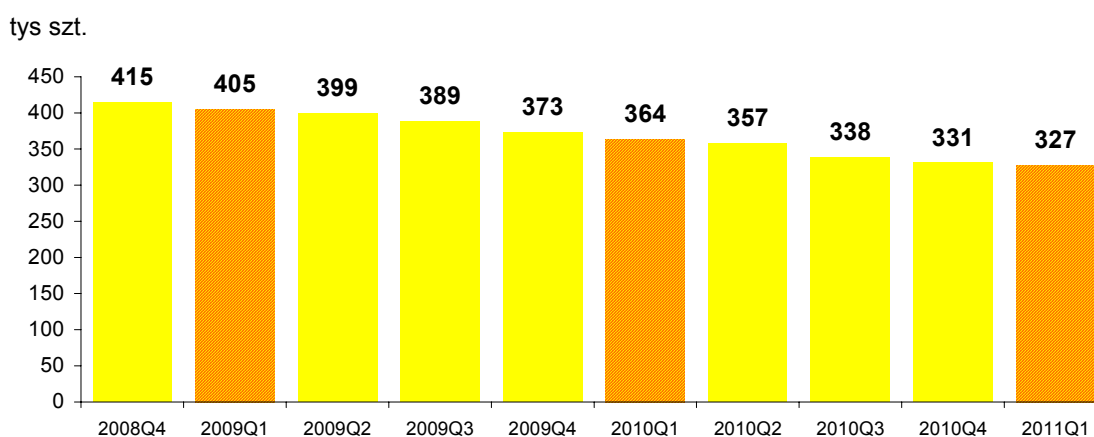
Często także sami klienci, zainteresowani uzyskaniem większego kredytu bankowego, np. hipotecznego, rezygnowali z dotychczas przyznanych kart kredytowych wraz z limitami kredytowymi.

Karty obciążeniowe

Karty obciążeniowe (zwane również „charge”) pozwalają na korzystanie z przyznanego miesięcznego limitu kredytowego w ramach rachunku bieżącego. Posiadacz karty obciążeniowej rozlicza się z bankiem w określonym w umowie terminie z reguły raz w miesiącu, bank automatycznie pobiera na koniec okresu rozliczeniowego środki z jego konta.

Na koniec marca 2011 r. liczba kart obciążeniowych wynosiła 327,2 tys. szt. i była o 3,7 tys. niższa niż na koniec IV kwartału 2010 r., co stanowiło spadek o 1,1%. Na przestrzeni wszystkich ostatnich kwartałów w latach 2008 – 2011 utrzymuje się tendencja spadkowa, jeśli chodzi o liczbę wydawanych kart obciążeniowych (wykres nr 6). Udział kart typu charge w rynku kart płatniczych wyniósł na koniec I kwartału 2011 r. 1,02%, czyli o 0,01 punktu procentowego mniej niż w poprzednim kwartale.

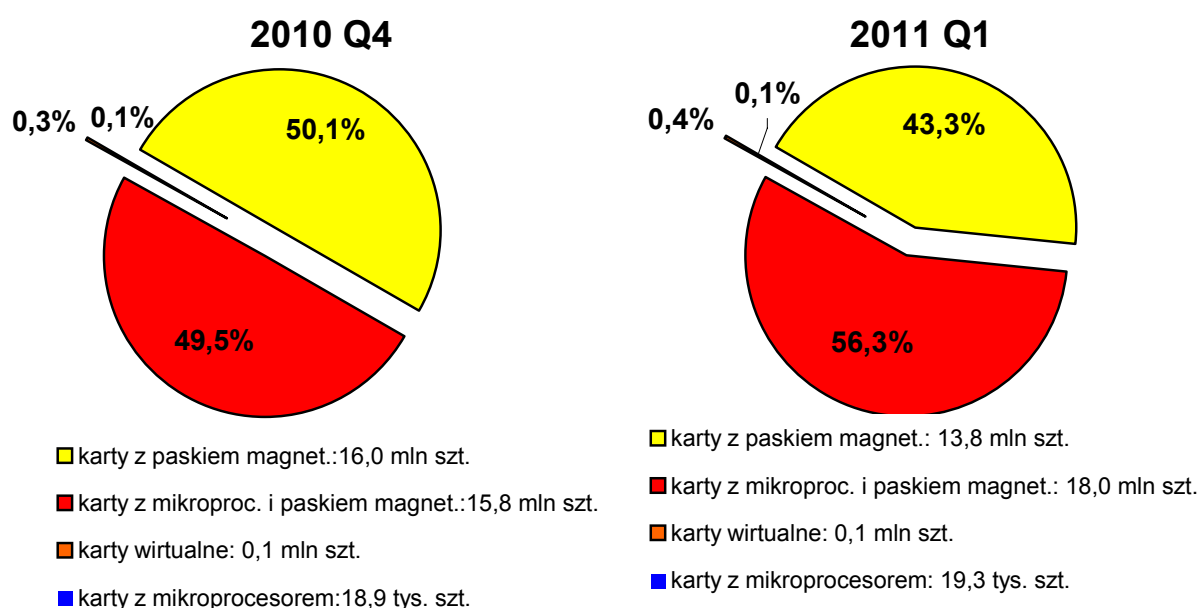
Wykres nr 6. Liczba kart obciążeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych

Strukturę wydanych kart w podziale na karty wyposażone tylko w pasek magnetyczny, karty z paskiem magnetycznym i mikroprocesorem (tzw. karty hybrydowe) oraz karty wirtualne i karty wyposażone tylko w mikroprocesor na koniec I kwartału 2011 r. prezentuje wykres nr 7.

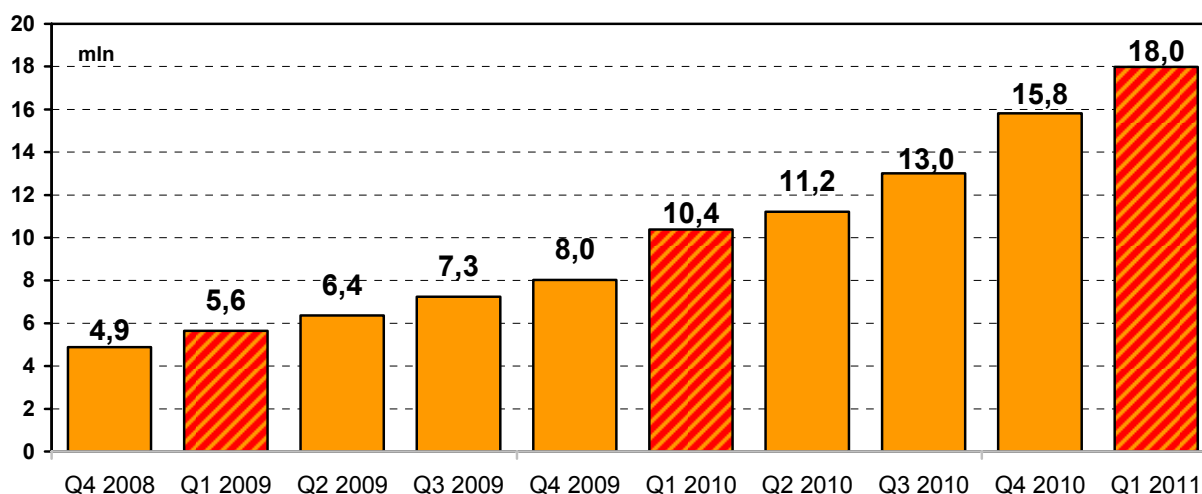
Wykres nr 7. Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

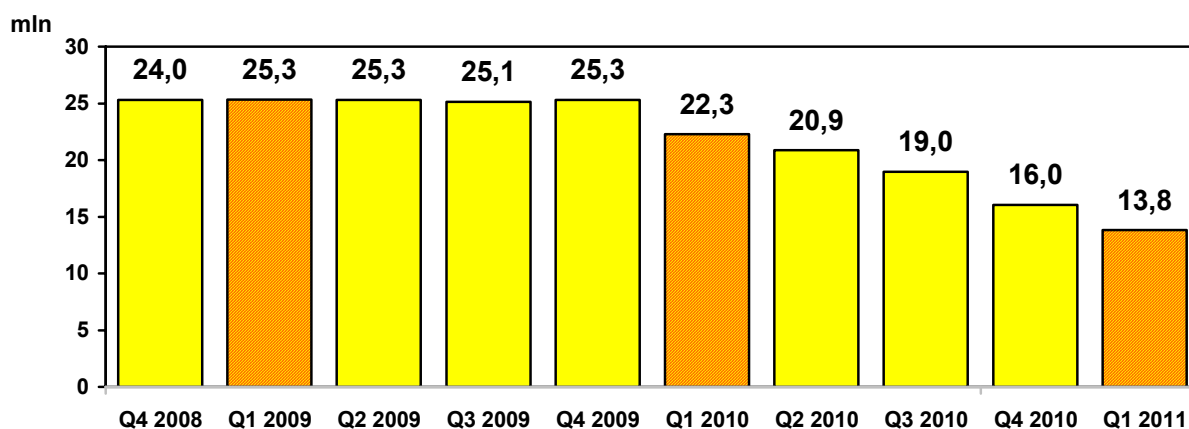
Najbardziej dynamicznie rośnie liczba kart hybrydowych, czyli wyposażonych zarówno w pasek magnetyczny, jak i mikroprocesor. Na koniec marca 2011 r. kart hybrydowych było w obiegu prawie 18 mln szt. W porównaniu do poprzedniego kwartału nastąpił **wzrost** liczby tego typu kart o 2,2 mln sztuk, czyli o 13,7% (wykres nr 8). Po raz pierwszy w I kwartale 2011 r. odnotowano, że udział kart hybrydowych przekroczył połowę wszystkich kart funkcjonujących na naszym rynku i wyniósł 56,3%, i tym samym karty te stanowią na rynku polskim dominującą kategorię kart.

Liczba kart hybrydowych wyposażonych w mikroprocesor wzrosła od końca 2009 r. do marca 2011 r. z poziomu 8 mln do 18 mln szt. Istotny wzrost liczby tych kart zwiększył bezpieczeństwo wykorzystywania kart płatniczych w Polsce. Rosnąca obecność kart wyposażonych w mikroprocesor na rynku kart płatniczych jest skutkiem stopniowego dostosowywania kart do standardu EMV, co wynikało z wcześniej planowanego na koniec 2010 r. zakończenia migracji polskich banków na powyższy standard.

Wykres nr 8. Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Podobnie jak w poprzednich okresach, odnotowano spadek liczby kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny. Na koniec marca 2011 r. liczba kart wyposażonych tylko w pasek magnetyczny wynosiła **13,8 mln** szt. i w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 2,2 mln, tj. o 13,7% (wykres nr 9). Udział tego rodzaju kart wyniósł w I kwartale 2011 r. 43,3% i w porównaniu do poprzedniego okresu był on mniejszy o 7 punktów procentowych.

Wykres nr 9. Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Od 2004 roku na rynku polskim występują również tzw. karty wirtualne, służące wyłącznie do dokonywania płatności za pośrednictwem Internetu. Dzięki systematycznemu wzrostowi liczba tego typu kart na koniec I kwartału 2011 r. ukształtowała się na poziomie 113,9 tys. co oznacza iż w porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano wzrost o 5,6 tys. sztuk, tj. o 4,9%. Jednak udział tych kart w ogólnej liczbie kart funkcjonujących na rynku jest nadal znikomy i na koniec I kwartału 2011 r. wynosił jedynie 0,36%.

Karty płatnicze zbliżeniowe

Od kilku lat na polskim rynku można korzystać z nowej formy płatności z wykorzystaniem karty płatniczej zbliżeniowej. Transakcje zbliżeniowe są możliwe dzięki nowej technologii, która wykorzystuje umieszczony w karcie miniaturowy układ scalony oraz wbudowaną antenę radiową. Transakcje odbywają się bezstykowo, a przy płatnościach poniżej 50 zł nie jest wymagana autoryzacja ani poprzez PIN ani przez podpis właściciela karty. Bezstykowość oznacza, że do faktycznej realizacji transakcji wystarczy jedynie, aby klient zbliżył kartę do terminala. Taka forma płatności umożliwia skrócenie czasu dokonywania transakcji w porównaniu z dotychczas wykorzystywanymi formami płatności kartą.

W systemie VISA karty zbliżeniowe to karty PayWave, natomiast w systemie MasterCard karty takie noszą nazwę PayPass. Według danych szacunkowych na rynku polskim na koniec I kwartału 2011 r. funkcjonuje obecnie ok. **4,2 milionów kart zbliżeniowych**.

W bardzo szybkim tempie rośnie liczba transakcji dokonywanych przy użyciu kart zbliżeniowych, co za tym idzie, wzrasta także wartość przeprowadzanych transakcji. Tempo wzrostu liczby i

wartości transakcji zbliżeniowych jest o wiele wyższe od tradycyjnych transakcji dokonywanych kartami. Tak wysoka dynamika wzrostu jest zasługą udanych akcji promocyjnych prowadzonych przez firmę VISA, jak i MasterCard oraz szybko postępujących prac mających na celu dostosowanie do pojawiających się potrzeb klientów możliwości rynku detalicznego, tj. powiększenie sieci terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej. Szacuje się, że na koniec marca 2011 r. na rynku funkcjonowało **20 tys. terminali** przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych.

Akcje promocyjne prowadzone przez wydawców kart zbliżeniowych upowszechniają wiedzę na temat zasad korzystania z kart zbliżeniowych oraz sieci akceptacji. Placówki akceptujące karty zbliżeniowe są oznakowywane specjalnymi naklejkami informującymi o możliwości dokonania płatności z wykorzystaniem takiej karty.

Szacuje się, że na przestrzeni I kwartału 2011 r. średnia wartość pojedynczej płatności zbliżeniowej na rynku polskim wynosiła 16 zł. Wielkość tego wskaźnika może być interpretowana jako łatwość realizowania przy pomocy karty zbliżeniowej transakcji niskokwotowych w placówkach handlowych wyposażonych w odpowiednio przystosowane terminale POS. Zgodnie z zamiarem banków, karty zbliżeniowe mogą się stać formą dominującą tam, gdzie posiadaczowi karty zależy na szybkości i wygodzie dokonania transakcji płatniczej na kwotę nie wyższą niż 50 zł.

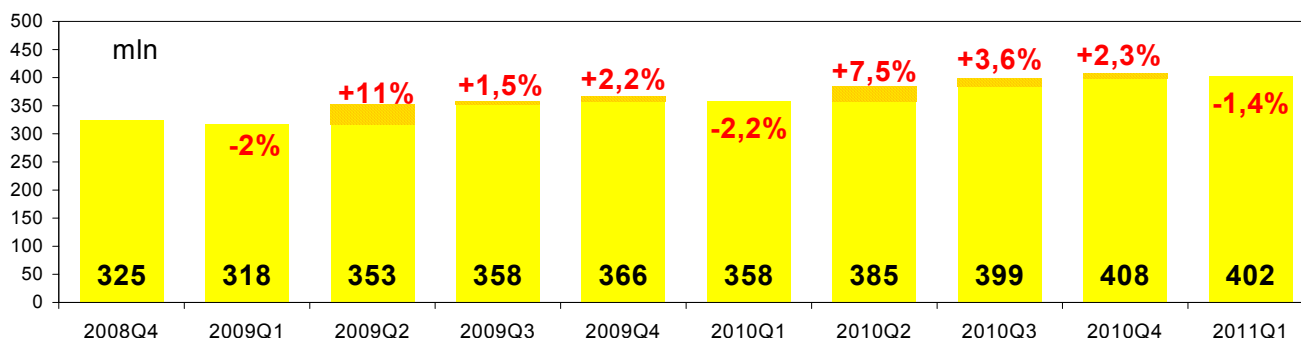
TRANSAKCJE Z WYKORZYSTANIEM KART PŁATNICZYCH

Liczba transakcji

Według danych z banków, w I kwartale 2011 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych **402 mln transakcji** (gotówkowych oraz bezgotówkowych) i w porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano zmniejszenie się liczby transakcji o 5,6 mln szt., co stanowi **spadek o 1,4%** (wykres nr 10).

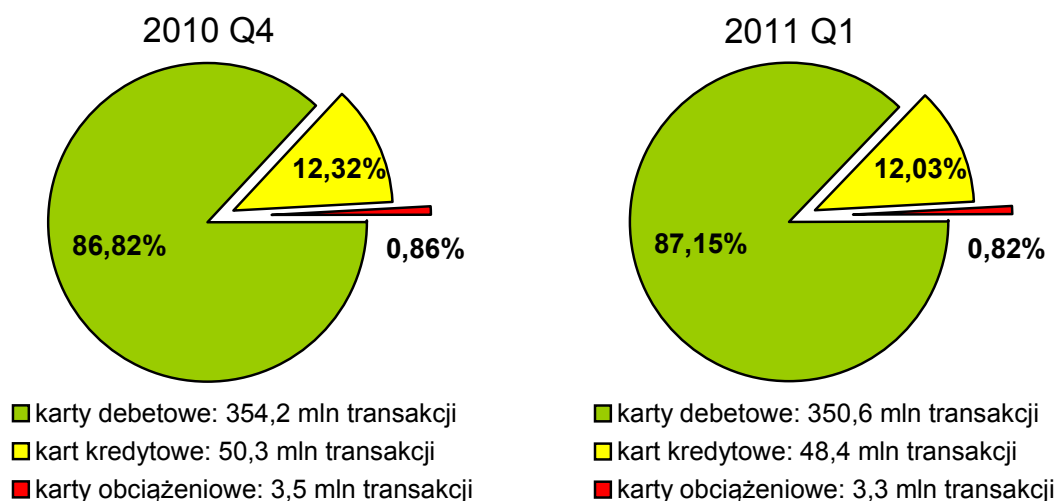
Spadek odnotowany w I kwartale br. jest potwierdzeniem stałej sezonowej tendencji polegającej na spadku liczby i wartości transakcji w I kwartale danego roku w porównaniu do poprzedzającego go kwartału, czyli IV kwartału roku poprzedniego (wykres nr 11). Na przestrzeni ostatniego roku odnotowano wzrost liczby transakcji o 12,4% (porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r.). Natomiast w skali ostatnich dwóch lat odnotowano wzrost o 26,4% (porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2009 r.).

Wykres nr 10. Liczba transakcji kartami w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

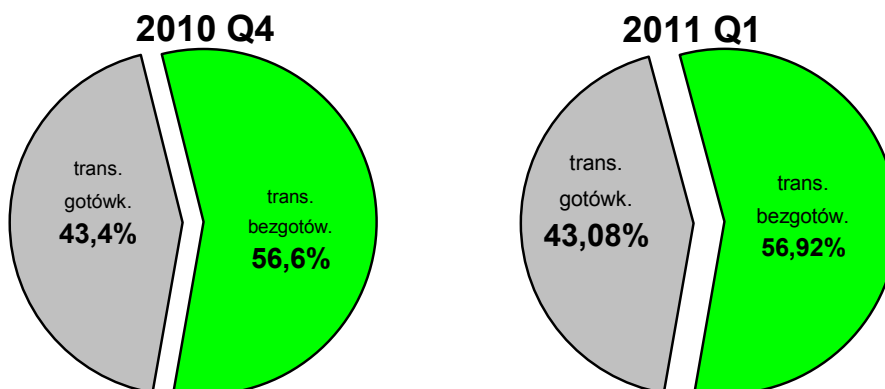
W I kwartale 2011 r. przeważająca większość transakcji, tj. 87,2%, była dokonywana kartami debetowymi. Mniej liczne były transakcje dokonywane kartami kredytowymi (12,0%) oraz kartami obciążeniowymi (0,8%) (wykres nr 11).

Wykres nr 11. Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

Do kategorii transakcji kartowych, jakie są zbierane przez NBP z banków, zaliczają się wszystkie rodzaje transakcji, jakie można było przeprowadzić przy użyciu karty, np. wypłata gotówki z bankomatu, wypłata gotówki w kasie banku, usługa cash back, płatności bezgotówkowe w punktach handlowo-usługowych, płatności bezgotówkowe za pośrednictwem Internetu. Przedstawiane dane z banków obejmują wszystkie operacje płatnicze dokonane przy użyciu kart wydanych przez banki swoim klientom, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami., Transakcje bezgotówkowe stanowią ponad 56,9% liczby wszystkich transakcji kartowych (w poprzednim kwartale 56,6%) (wykres nr 12).

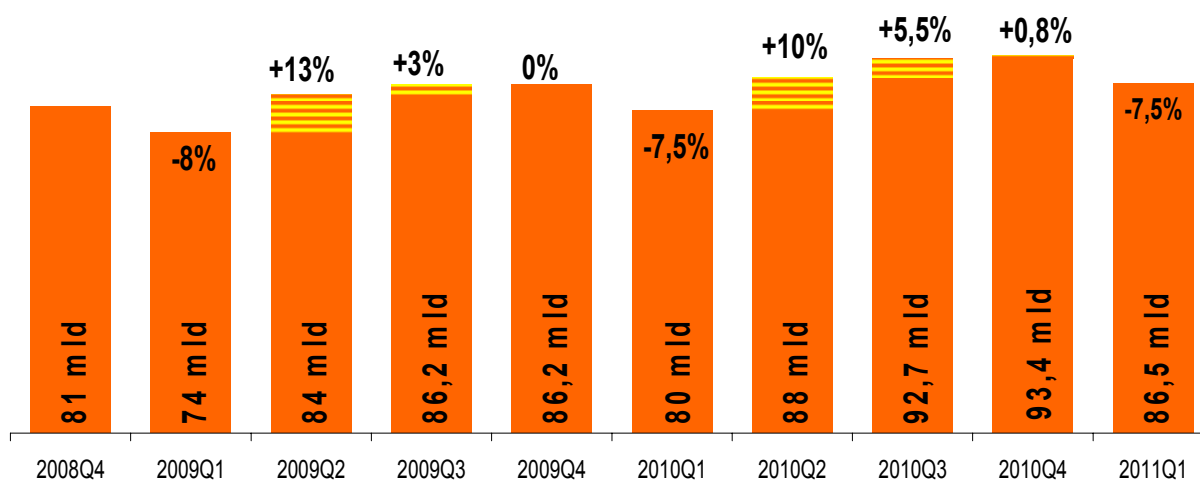
Wykres nr 12. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

Wartość transakcji

W I kwartale 2011 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na **łącną kwotę 86,5 mld zł**, czyli o 7,0 mld zł mniej niż w poprzednim kwartale (co stanowi **spadek o 7,5%**) (wykres nr 13). Można odnotować fakt, że podobnie jak w poprzednich latach wystąpił sezonowy spadek wartości transakcji w I kwartale w porównaniu do IV kwartału roku wcześniejszego, co wynika z liczniejszych niż w innych kwartałach zakupów w IV kwartale (ze względu na zakupy przedświąteczne). Obserwując wartość transakcji przeprowadzonych kartami w okresie rocznym, tj. porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r., odnotowano wzrost o 8,3%, a na przestrzeni ostatnich dwóch lat (porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2009 r.) wartość wzrosła o 16,3%.

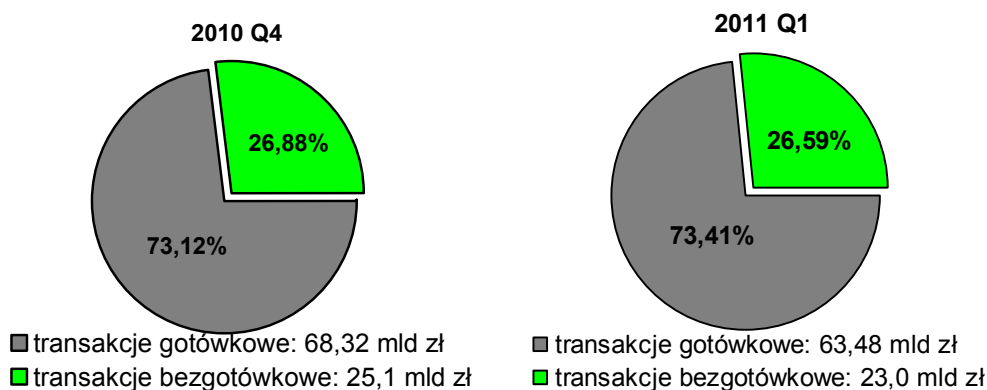
Wykres nr 13. Wartość transakcji kartami w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

W ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych zdecydowanie dominują transakcje gotówkowe (tj. wypłaty gotówkowe z bankomatów, wypłaty z kas banków

oraz wykorzystanie usługi *cash back*). W I kwartale 2011 r. udział wartości transakcji gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych wyniósł 73,4%, czyli bardzo nieznacznie wzrósł w porównaniu do poprzedniego kwartału (73,1%) (wykres nr 14).

Wykres nr 14. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

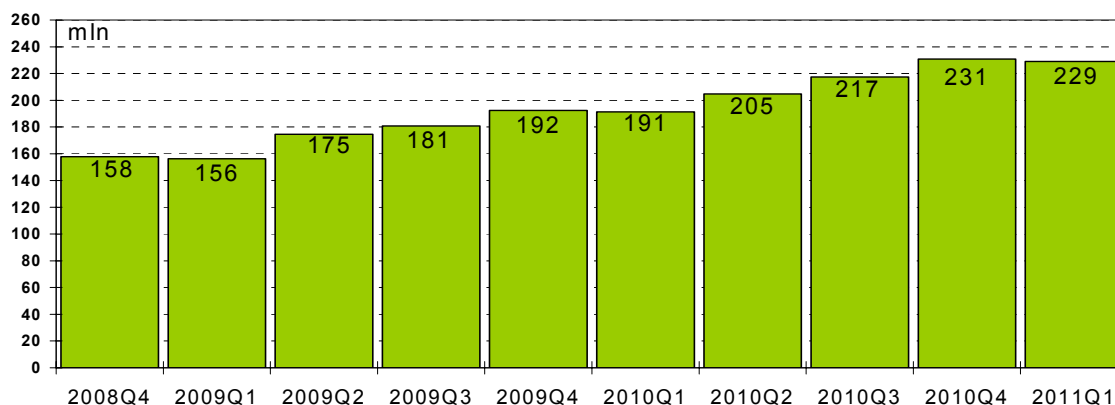
W I kwartale 2011 r. **średnia wartość transakcji** przeprowadzonej przy użyciu karty płatniczej **wyniosła 215 zł**, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowi spadek o 6,1% (średnia wartość transakcji w IV kwartale 2010 r. wynosiła 229 zł).

Innym wskaźnikiem charakteryzującym zachowania użytkowników kart płatniczych jest średnia liczba transakcji przeprowadzanych pojedynczą kartą. W I kwartale 2011 r. średnio **na jedną kartę** **przypadało 12,6 przeprowadzonych transakcji**. W porównaniu do poprzedniego kwartału wartość tego wskaźnika zmniejszyła się o 0,9 punktu procentowego.

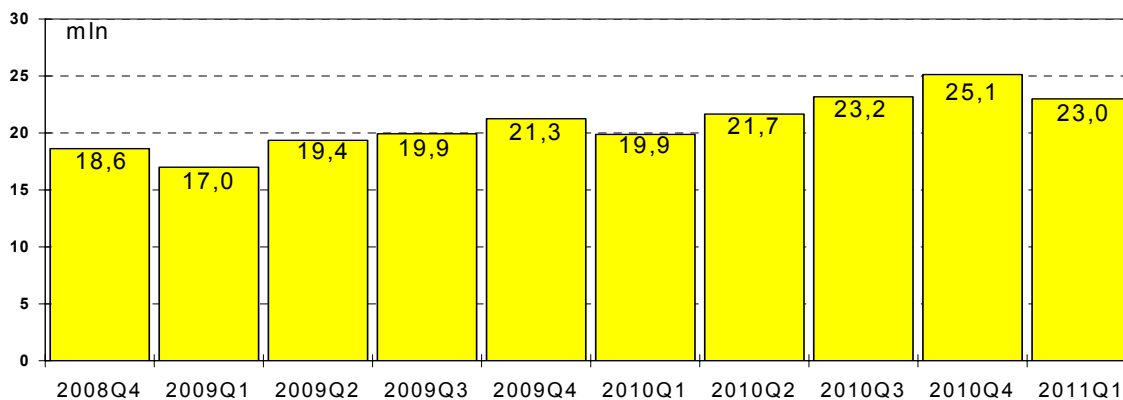
Transakcje bezgotówkowe

Dane pochodzące z sektora bankowego

Według danych z banków, w I kwartale 2011 r. przy użyciu kart przeprowadzono **229 mln transakcji bezgotówkowych** (wykres nr 15), czyli o 1,8 mln transakcji mniej niż w poprzednim kwartale, co stanowiło **spadek o 0,8%**. Jest to spadek o charakterze sezonowym, gdyż w każdym I kwartale w latach 2009 – 2011 taki spadek, wynikający głównie ze zwiększonych zakupów przedświątecznych w IV kwartałach każdego roku, został odnotowany. Obserwując zmianę wskaźnika liczby transakcji bezgotówkowych w okresie jednego roku (tj. porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r.), odnotowano wzrost o 19,7%, a na przestrzeni ostatnich dwóch lat wzrost o 46,6%.

Wykres nr 15. Liczba transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Według danych z banków, w I kwartale 2011 r. przy użyciu kart przeprowadzono na rynku polskim **transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 23,0 mld zł**, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek o 2,1 mld zł, czyli **spadek o 8,5%** (wykres nr 16). Obserwując zmianę wskaźnika liczby transakcji bezgotówkowych w okresie jednego roku, odnotowano wzrost o 15,7% (tj. porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r.), a na przestrzeni ostatnich dwóch lat wzrost o 35,4%.

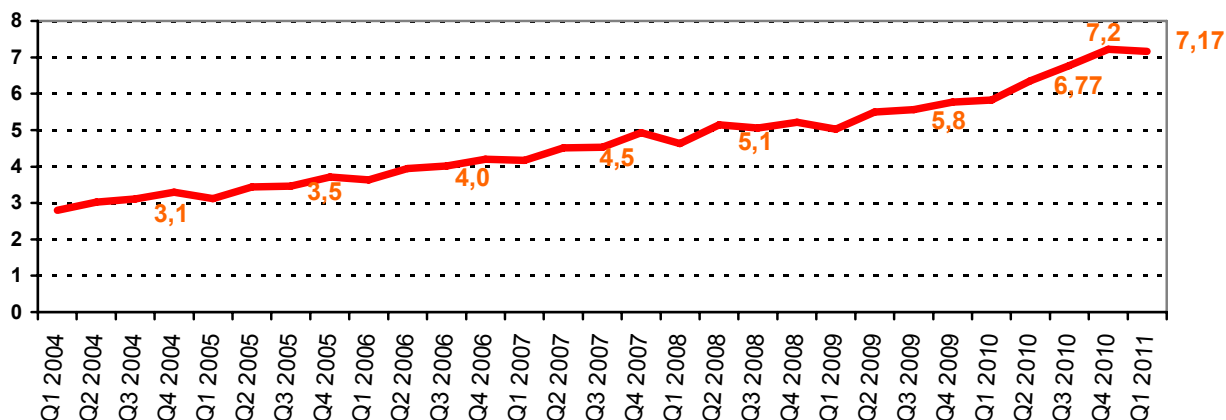
Wykres nr 16. Wartość transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

W I kwartale 2011 r. **średnia wartość transakcji bezgotówkowej** przeprowadzonej przy użyciu karty **wynosiła 100,4 zł**, co w stosunku do poprzedniego kwartału oznaczało spadek o 7,7% (średnia wartość transakcji w IV kwartale 2010 r. wynosiła 108,8 zł).

Średnia liczba transakcji bezgotówkowych przeprowadzonych pojedynczą kartą płatniczą w I kwartale 2011 r. **wyniosła 7,17** (w poprzednim kwartale wynosiła 7,22). Nieznaczny spadek wielkości tego wskaźnika w okresie I kwartału 2011 r. wynikał ze spadku liczby transakcji bezgotówkowych (spadek na poziomie 0,8%) przy równoczesnej stałej wielkości liczby kart płatniczych.

W dłuższym horyzoncie czasowym, czyli od 2004 r., odnotowujemy jednak wzrost tego wskaźnika. Od początku 2004 r. jego wartość zwiększyła się ponad dwukrotnie (wykres nr 17).

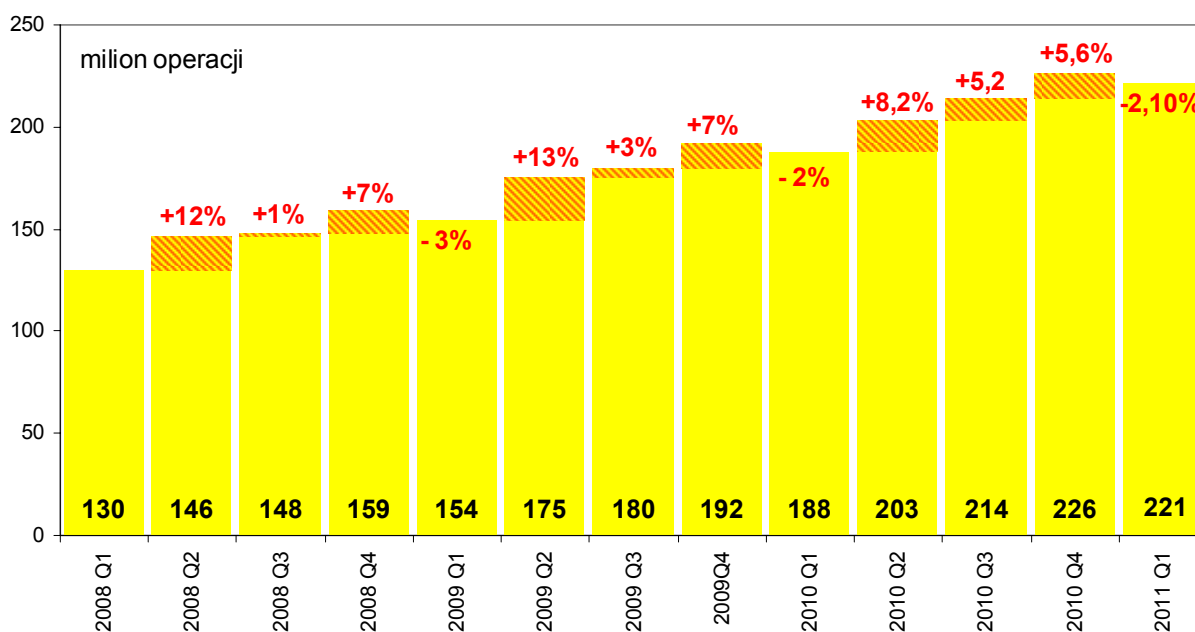
Wykres nr 17. Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą - w kolejnych kwartałach od I kwartału 2004 r.

Dane od agentów rozliczeniowych

Drugim źródłem informacji o transakcjach przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych są agenci rozliczeniowi działający na rynku polskim. Rejestrują oni transakcje przeprowadzane w punktach handlowo-usługowych akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze na terenie kraju przez klientów polskich oraz zagranicznych. Są to transakcje o charakterze bezgotówkowym przeprowadzane w terminalach POS, imprinterach bądź za pośrednictwem Internetu.

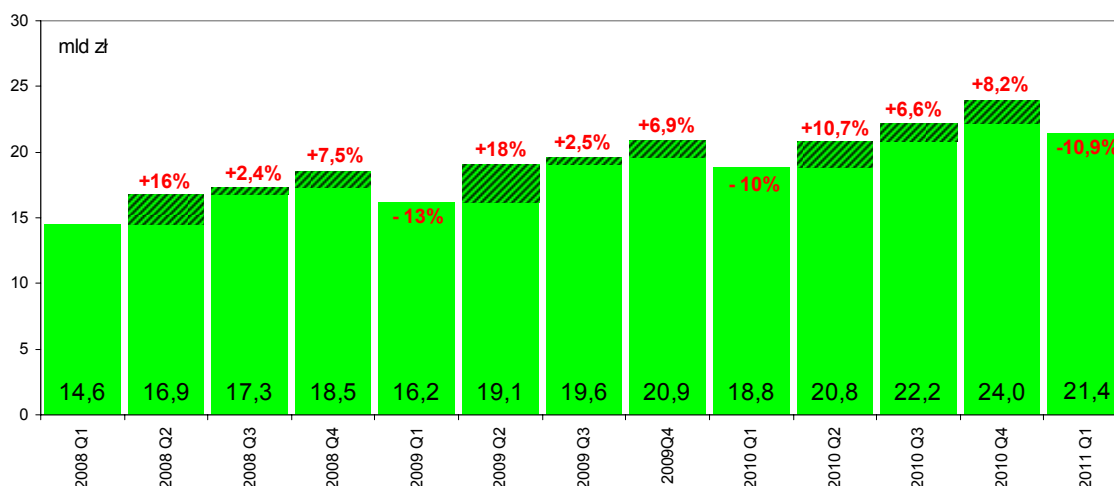
Wykres nr 18. Liczba operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2008 r.

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w I kwartale 2011 r. zarejestrowano **221,1 mln transakcji bezgotówkowych** i było ich o 4,7 mln mniej w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza **spadek o 2,1%**. Ponadto można zaobserwować stałą tendencję, jeśli chodzi o spadek liczby transakcji w I kwartale danego roku w porównaniu z liczbą transakcji w kwartale poprzedzającym, co wynika ze wzmożonych zakupów przedświątecznych, tj. w IV kwartale roku poprzedniego (wykres nr 18).

Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych, mimo okresowych spadków, w długim okresie czasu wykazuje tendencję rosnącą. I tak, w przeciągu ostatniego roku (tj. porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r.) liczba transakcji bezgotówkowych wzrosła o 17,7%, a na przestrzeni ostatnich dwóch lat wzrosła o 43,1%.

Wykres nr 19. Wartość operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2008 r.

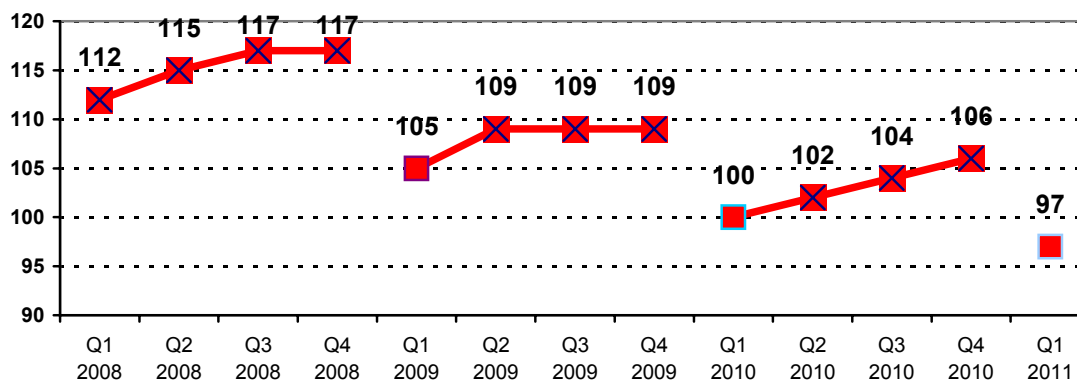

Wartość transakcji bezgotówkowych zarejestrowanych przez agentów rozliczeniowych w I kwartale 2011 r. **wynosiła 21,4 mld zł** i była o 2,6 mld zł mniejsza w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza **spadek o 10,8%** (wykres nr 19). Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych, mimo okresowych spadków (najniższe wartości w skali roku na przestrzeni pierwszego kwartału), w długim okresie czasu wykazuje tendencję rosnącą. I tak, w przeciągu ostatniego roku liczba transakcji bezgotówkowych wzrosła o 13,9% (tj. porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r.), a na przestrzeni ostatnich dwóch lat wzrosła o 32,3%.

W I kwartale 2011 r. **średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej wyniosła 97 zł**. W analogicznych kwartałach lat poprzednich wynosiła odpowiednio: 100 zł (2010 Q1) i 105 zł (2009Q1). W porównaniu do lat ubiegłych wielkość ta jest coraz mniejsza, co można wyjaśnić coraz większą

skłonnością klientów do wykorzystywania kart płatniczych przy realizacji transakcji płatniczych na coraz mniejsze jednostkowe wartości, czyli drobniejsze zakupy (wykres nr 20).

Wykres nr 20. Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2008 r.

Z drugiej strony można zauważyć tendencję do pewnej okresowej fluktuacji wielkości tego wskaźnika w obrębie kolejnych kwartałów roku, tj. charakterystyczny wzrost średniej wartości pojedynczej transakcji bezgotówkowej, gdy porównuje się następujące po sobie kwartały. Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej jest z każdym kolejnym kwartałem nieco wyższa niż w poprzednim kwartale i wynosi odpowiednio:

w ciągu roku 2008: 112 (2008Q1) 115 (2008Q2), 117 (2008Q3), 117 (2008Q4),

w ciągu roku 2009: 105 (2009Q1), 109 (2009Q2), 109 (2009Q3), 109 (2009Q4),

w ciągu roku 2010: 100 (2010Q1), 102 (2010Q2), 104 (2010Q3), 106 (2010Q4).

Należy zwrócić uwagę, że tendencja ta utrzymuje się tylko na przestrzeni czterech kolejno po sobie następujących kwartałów, tj. od I kwartału danego roku do IV kwartału danego roku.

Równocześnie trend ulega odwróceniu na przełomie IV kwartału i I kwartału następnego roku, kiedy to odnotowuje się znaczny spadek tego wskaźnika, tj.:

117 (2008Q4) wobec 105 (2009Q1)

109 (2009Q4) wobec 100 (2010Q1)

106 (2010 Q4) wobec 97 (2011 Q1).

Takie kształtowanie się wielkości średniej wartości pojedynczej transakcji w okresie kolejnych kwartałów od I kwartału 2008 r. ma swoje przesłanki w proporcji, jaka występuje między wartością przeprowadzanych transakcji a liczbą tychże transakcji. I tak, wartość przeprowadzanych transakcji jest zawsze relatywnie najwyższa w ostatnim kwartale danego roku i jest to odczytywane, jako konsekwencja najwyższych w skali roku utargów handlowców w okresie wzmożonych świątecznych zakupów w grudniu. Dosyć oczywistym skojarzeniem jest też niska wartość transakcji rejestrowanych

w I kwartale roku, gdyż jest on okresem niższych obrotów w handlu detalicznym. Tak więc, można zauważyć, że wzrost średniej wartości pojedynczej transakcji jest w znacznej mierze określony przez wielkość wszystkich przeprowadzonych transakcji, a te wahają się od relatywnie najniższych w skali roku w okresie I kwartału do relatywnie najwyższych w skali roku w okresie IV kwartału.

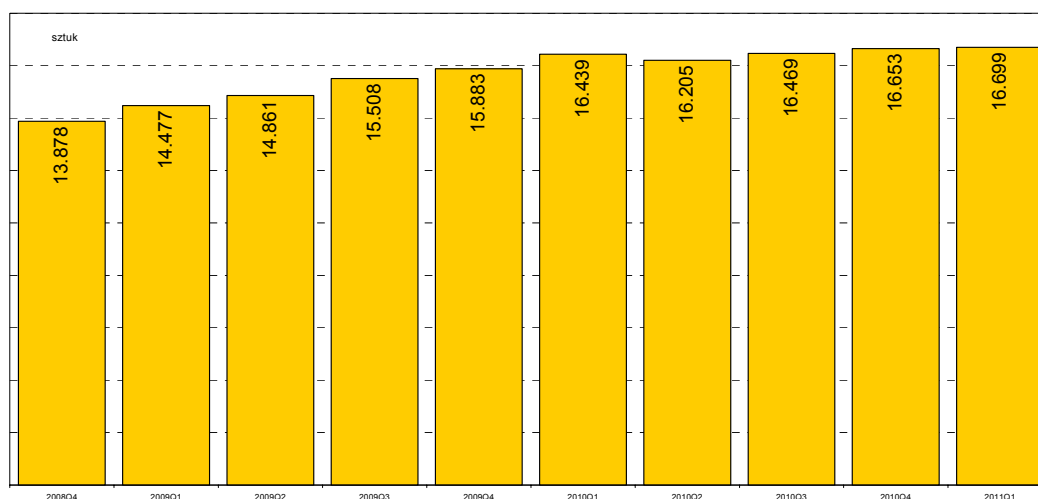
W I kwartale 2011 r. zmniejszyła się, w porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba transakcji dokonywanych kartami płatniczymi w Internecie. Zrealizowano 1,5 mln transakcji na łączną kwotę 291,7 mln złotych, co w porównaniu do poprzedniego kwartału oznacza spadek odpowiednio o 13,4% i 13,6%. W porównaniu do analogicznego kwartału roku ubiegłego odnotowano wzrost liczby transakcji o 19,4% oraz wzrost wartości transakcji o 38,5%. Może to oznaczać, że płatności kartą w sieci zdobywają coraz większy udział w rynku zdominowanym do tej pory przez takie formy zapłaty jak „gotówka przy odbiorze” czy polecenie przelewu z rachunku bankowego z dostępem przez Internet.

INFRASTRUKTURA RYNKU KART PŁATNICZYCH

Bankomaty

Według danych otrzymywanych od banków i niebankowych operatorów bankomatów, systematycznie wzrasta liczba maszyn ATM. Na koniec marca 2011 r. liczba bankomatów w Polsce wynosiła **16.699 szt.** i w porównaniu do grudnia ub.r. powiększyła się o 46 sztuk, co stanowi **wzrost o 0,3%** (wykres nr 21).

Wykres nr 21. Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

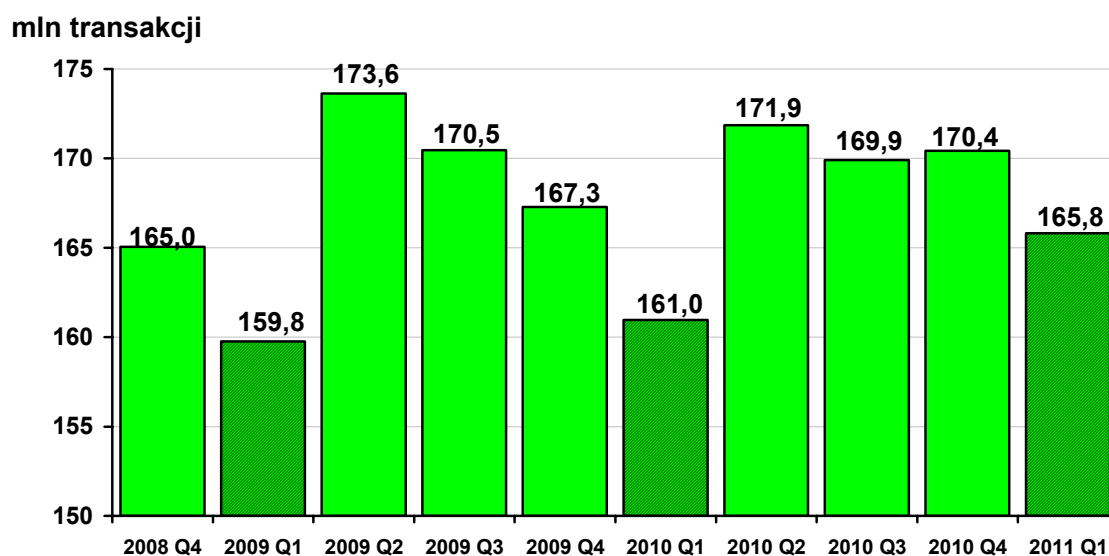

Od 1 kwietnia 2010 r. MasterCard obniżył wysokość opłaty interchange od transakcji bankomatowych z poziomu 3,50 zł do 1,20 -1,60 zł, natomiast VISA od 1 maja 2010 r. obniżyła opłatę z poziomu 3,50 zł do 1,30 zł. Decyzje te przyczyniły się do obniżenia kosztów banków z tytułu wykorzystywania przez ich klientów bankomatów innych operatorów, a tym samym spowodowały zmianę polityki banków, w wyniku czego coraz więcej banków oferowało swoim klientom możliwość bezpłatnego korzystania ze wszystkich bankomatów w Polsce.

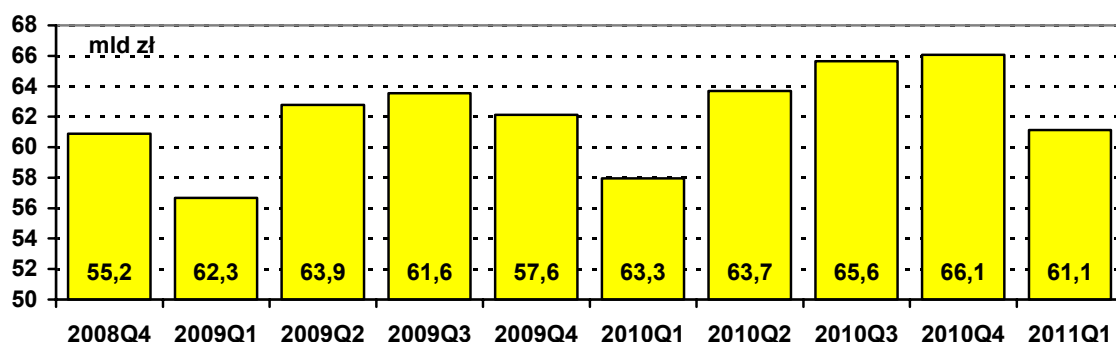
Na podkreślenie zasługuje fakt, iż podjęte w II kwartale 2010 r. przez międzynarodowe organizacje płatnicze decyzje o obniżeniu opłaty interchange od transakcji bankomatowych (opłata uzyskiwana przez właściciela bankomatu za transakcję dokonaną przez klienta „obcego” banku) nie wpłynęły ujemnie na rozwój sieci bankomatów.

W I kwartale 2011 r. **transakcje w bankomatach** zostały zrealizowane w liczbie **165,8 mln** sztuk i było ich o 4,6 mln mniej w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza **spadek o 2,7%** (wykres nr 22).

Wykres nr 22. Liczba transakcji przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

W I kwartale 2011 r. w bankomatach dokonano transakcji na **łącną kwotę 61,1 mld zł**, czyli o 4,9 mld zł mniej w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza **spadek o 7,5%** (wykres nr 23).

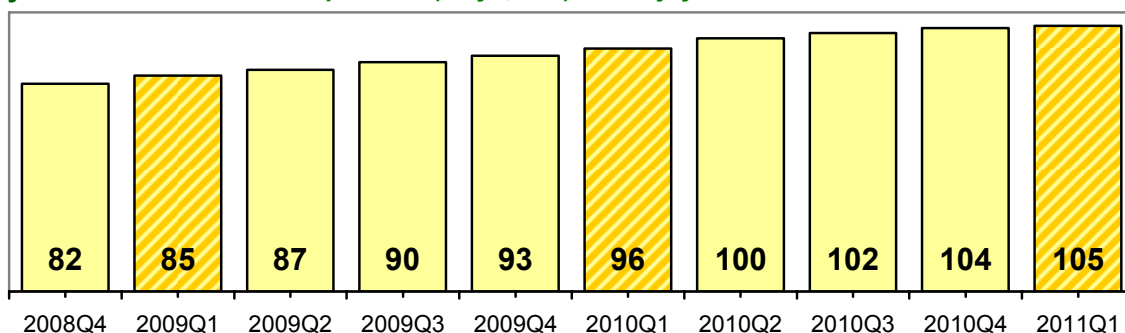
Wykres nr 23. Wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Średnia wartość pojedynczej **transakcji w bankomacie** wynosiła **369 zł**, czyli o 19 zł mniej niż w poprzednim kwartale, co stanowi **spadek o 4,9%**.

W I kwartale 2011 r. realizowano średnio dziennie w jednym bankomacie **110 transakcji wypłaty gotówki**, czyli analogicznie jak w poprzednim kwartale.

Akceptanci

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2011 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało **104,7 tys.** akceptantów (wykres nr 24). W porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba akceptantów w I kwartale 2011 r. zwiększyła się o 938, tj. wzrosła o 0,9%. Liczba akceptantów w kolejnych kwartałach od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w przeciągu ostatniego roku wzrosła o 9,4% (tj. porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r.), a na przestrzeni ostatnich dwóch lat wzrosła o 23,1%.

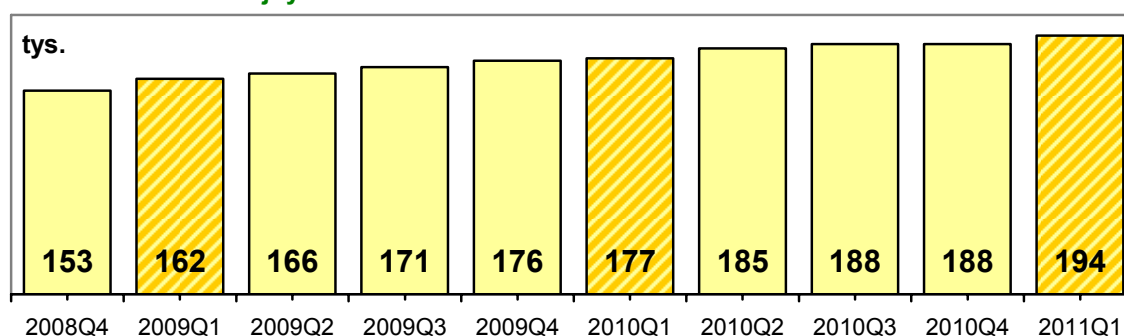
Wykres nr 24. Liczba akceptantów (w tys. szt.) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Punkty handlowo-usługowe

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2011 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało **194,5 tys. punktów handlowo-usługowych** akceptujących płatności dokonywane przy użyciu kart płatniczych (wykres nr 25). W porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba punktów handlowo-usługowych w I kwartale 2011 r. zwiększyła się o 6.071

placówek, tj. wzrosła o 3,2%. Liczba punktów handlowo-usługowych, mimo ulegania okresowym wahaniom, od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w przeciągu ostatniego roku wzrosła o 9,6% (tj. porównując I kwartał 2011 r. do I kwartału 2010 r.), a na przestrzeni ostatnich dwóch lat o 20,2%.

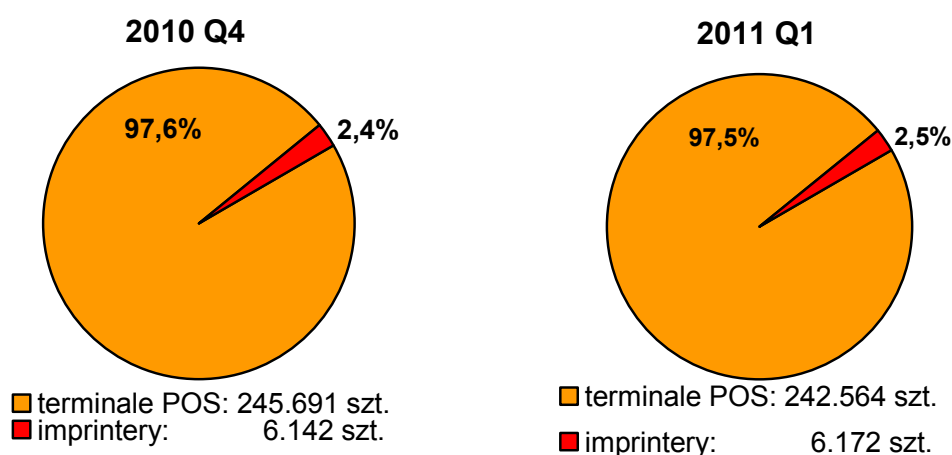
Wykres nr 25. Liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

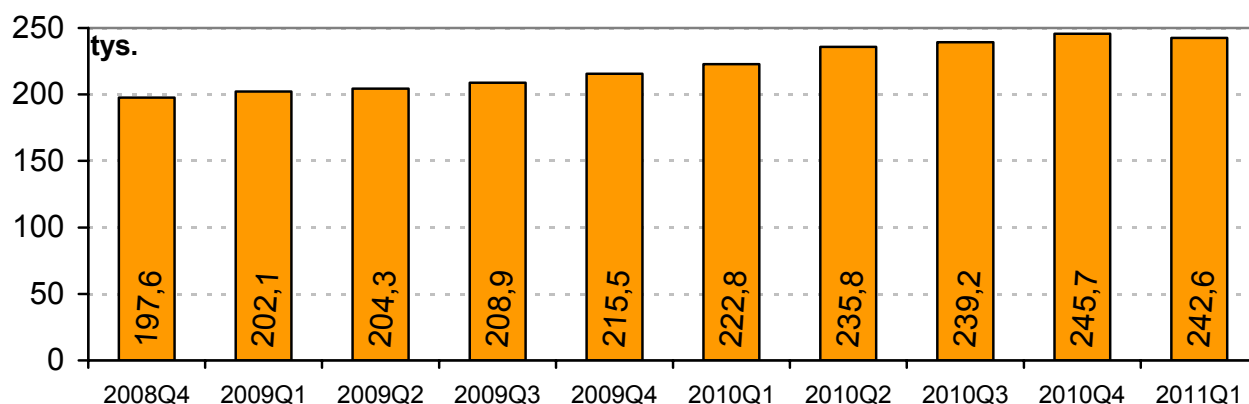
Urządzenia akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze

Według danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych, na rynku polskim na koniec marca 2011 r. funkcjonowało łącznie **248,7 tys. urządzeń** akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze. Udział dwóch kategorii urządzeń, tj. terminali POS oraz imprinterów, w I kwartale 2011 r. prezentuje wykres nr 26.

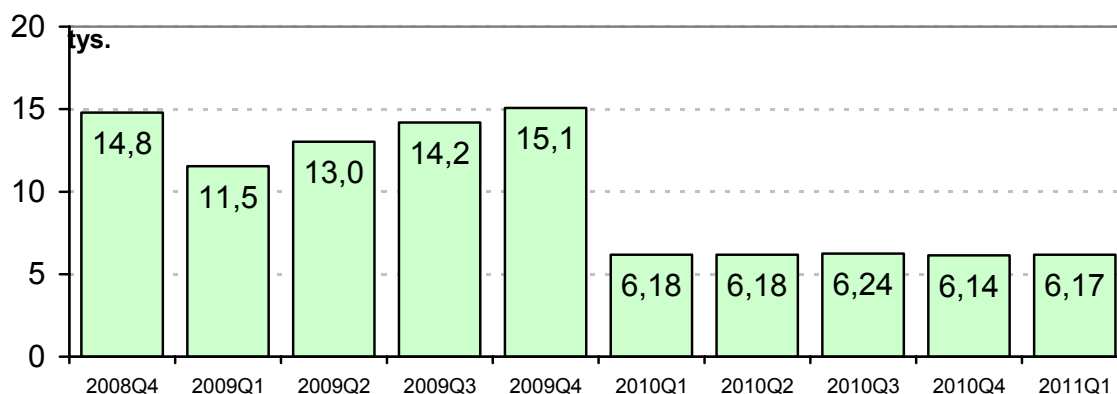
Wykres nr 26. Udział terminali POS oraz imprinterów w ogólnej liczbie urządzeń akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze dostępnych na rynku polskim w I kwartale 2011 r.

W I kwartale 2011 r. funkcjonowało na polskim rynku **242,6 tys. terminali POS** i było ich o 3 tys. szt. mniej w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza **spadek o 1,3%** (wykres nr 27). Porównując do analogicznych kwartałów w roku 2010 oraz 2009, liczba terminali POS na rynku polskim wzrosła odpowiednio o 8,9% oraz o 20,0%.

Wykres nr 27. Liczba terminali POS na rynku polskim w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

Według stanu na koniec marca 2011 r. w Polsce było zainstalowanych **6,2 tys. imprinterów** (wykres nr 28). Udział imprinterów wśród urządzeń akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze wyniósł 2,5% (dla porównania wskaźnik ten w analogicznych okresach w 2009 r. i 2010 r. wynosił odpowiednio 5,4% i 2,7%). Przy stale rosnącej liczbie terminali POS udział imprinterów w ogólnej liczbie urządzeń akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze wykazuje tendencję spadkową. Obecnie liczba transakcji zrealizowanych przy użyciu imprinterów stanowi zaledwie 0,004% wszystkich transakcji.

Wykres nr 28. Liczba imprinterów na rynku polskim w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2008 r.

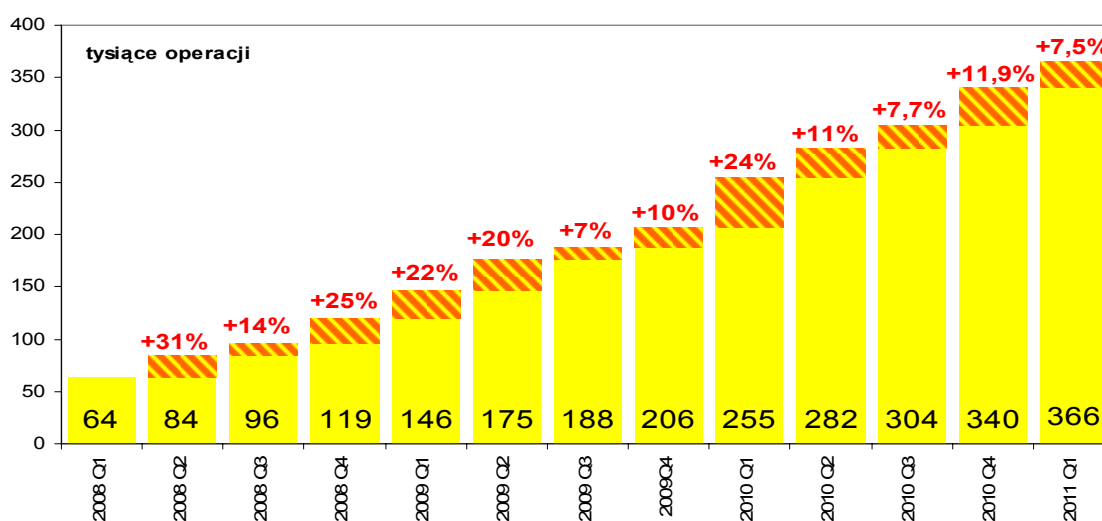
Punkty oferujące usługę *cash back*

Systematycznie wzrasta zainteresowanie usługą *cash back*, która umożliwia posiadaczom kart przy okazji płacenia za zakupy w placówce handlowej **wypłatę gotówki**. Usługę tę oferowało na koniec marca 2011 r. ok. **25 tys. placówek handlowych** (w różnego rodzaju sklepach i supermarketach, na stacjach benzynowych, hotelach, salonach prasowych i innych punktach handlowo-usługowych).

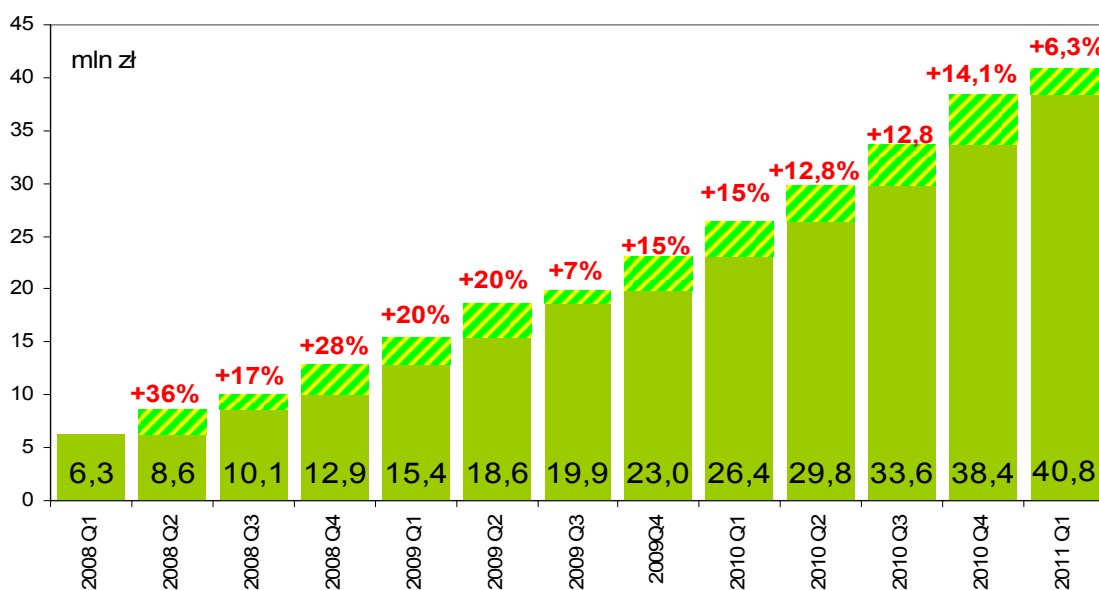
Polscy użytkownicy kart mogą w Polsce niezależnie od kwoty zakupów przy jednej płatności kartą wypłacić w formie *cash back* do 200 zł.

W I kwartale 2011 r. dokonano **365,7 tys. transakcji *cash back*** i było ich o 25,4 tys. więcej w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza **wzrost o 7,5%** (wykres nr 29). Usługa *cash back* jest stosunkowo nową na naszym rynku formą wypłaty gotówki przy użyciu kart płatniczych. W porównaniu do najbardziej powszechnej formy korzystania z karty, tj. wypłat z bankomatu, suma transakcji *cash back* stanowi zaledwie 0,2% liczby transakcji wypłat bankomatowych, ale dynamicznie rośnie.

Wykres nr 29. Liczba operacji *cash back* w kolejnych kwartałach od I kwartału 2008 r.

Wykres nr 30. Wartość operacji *cash back* w kolejnych kwartałach od I kwartału 2008 r.

W I kwartale 2011 r. transakcji *cash back* dokonano na łączną kwotę 40,8 mln zł i było ich o 2,4 mln zł więcej w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza **wzrost o 6,3%** (wykres nr 30).

Średnia wartość pojedynczej transakcji cash back dokonywanej przy użyciu karty **wynosiła 112 zł**, czyli analogicznie jak w poprzednim kwartale.

Opracowała: Magdalena Rabong

Wydział Analiz i Badań

Departament Systemu Płatniczego

e-mail: magdalena.rabong@nbp.pl

Tabela nr 1. Liczba kart płatniczych w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

LICZBA KART PŁATNICZYCH	2010Q4	ZMIANA	2011Q1
Karty debetowe	22.751.642	↗+1,5%	23.092.368
Udział w ogólnej liczbie	71,13%		72,26%
Karty kredytowe	8.901.288	↘-4,1%	8.536.272
Udział w ogólnej liczbie	27,83%		26,71%
Karty obciążeniowe	330.863	↘-1,1%	327.178
Udział w ogólnej liczbie	1,03%		1,02%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroprocesorem	15.821.961	↗+13,66%	17.983.722
Udział w ogólnej liczbie	49,47%		56,28%
Karty z paskiem magnetycznym	16.034.731	↘-13,7%	13.838.969
Udział w ogólnej liczbie	50,13%		43,31%
Karty wirtualne	108.234	↗+5,21%	113.877
Udział w ogólnej liczbie	0,34%		0,36%
Karty z mikroprocesorem	18.867	↗+2,04%	19.251
Udział w ogólnej liczbie	0,06%		0,06%
RAZEM:	31.983.793	↘-0,09%	31.955.819
		-27.974	

Tabela nr 2. Liczba transakcji kartowych w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

LICZBA TRANSAKCJI KARTOWYCH	2010Q4	ZMIANA	2011Q1
Transakcje bezgotówkowe	230.826.959		229.005.214
		↘-0,8%	
Udział w ogólnej liczbie transakcji	56,58%	↗	56,92%
Transakcje gotówkowe	177.106.696		173.310.874
		↘-2,1%	
Udział w ogólnej liczbie transakcji	43,42%	↘	43,08%
Karty debetowe	354.161.791		350.633.439
		↘-1,0%	
Udział w ogólnej liczbie	86,82%	↗	87,15%
Karty kredytowe	50.276.607		48.402.831
		↘-6,16%	
Udział w ogólnej liczbie	12,32%	↘	12,03%
Karty obciążeniowe	3.495.257		3.279.818
		↘-3,7%	
Udział w ogólnej liczbie	0,86%	↘	0,82%
RAZEM:	407.933.655	↘-1,38%	402.316.088
		-5.617.567	
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	12,75	↘-1,25%	12,59

Tabela nr 3. Wartość transakcji dokonanych kartami płatniczymi w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

WARTOŚĆ TRANSAKЦИИ KARTOWYCH (zł)	2010Q4	ZMIANA	2011Q1
Transakcje bezgotówkowe	25.117.844.759	↘-8,46%	22.994.056.550
Udział w ogólnej liczbie transakcji	26,88%	↘	26,59%
Transakcje gotówkowe	68.325.426.777	↘-7,1%	63.476.145.383
Udział w ogólnej liczbie transakcji	73,12%	↗	73,41%
Karty debetowe	84.544.506.480	↘-7,43%	78.260.177.349
Udział w ogólnej liczbie	90,48%	↗	90,51%
Karty kredytowe	7.595.767.076	↘-7,9%	6.995.549.460
Udział w ogólnej liczbie	8,13%	↘	8,09%
Karty obciążeniowe	1.302.997.979	↘-6,87%	1.213.511.757
Udział w ogólnej liczbie	1,39%	↗	1,4%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroprocesorem	43.781.050.963	↗+0,22%	43.878.566.379
Udział w ogólnej liczbie	46,85%	↗	50,74%
Karty z paskiem magnetycznym	49.538.223.374	↘-14,26%	42.474.237.695
Udział w ogólnej liczbie	53,01%	↘	49,12%
Karty z mikroprocesorem	92.579.508	↘-9,44%	83.835.469
Udział w ogólnej liczbie	0,1%		0,1%
Karty wirtualne	31.417.689	↗+3,76%	32.599.024
Udział w ogólnej liczbie	0,03%		0,04%
RAZEM:	93.443.271.534	↘-7,46%	86.469.238.567
		-6.974.032.967	
Średnia wartość pojedynczej transakcji kartowej (zł)	229	↘-6,1%	215

Tabela nr 4. Transakcje bezgotówkowe oraz gotówkowe w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

	2010Q4	ZMIANA	2011Q1
TRANSAKCJE BEZGOTÓWKOWE			
Liczba tr. bezgotówkowych	230.826.959	-1,82 mln	229.005.214
udział w ogólnej liczbie transakcji	56,58%	↘-0,8%	56,92%
Wartość tr. bezgotówkowych (zł)	25.117.844.759	-2,12 mld	22.994.056.550
udział w ogólnej liczbie transakcji	26,88%	↘-8,46%	26,59%
Średnia liczba tr. bezgotówkowych przypadająca na jedną kartę	7,21	↘-0,6%	7,17
Średnia wartość pojedynczej tr. bezgotówkowych (zł)	108,82	↘-7,7%	100,4
TRANSAKCJE GOTÓWKOWE			
Liczba tr. gotówkowych	177.106.696	-3,8 mln	173.310.874
udział w ogólnej liczbie transakcji	43,42%	↘-2,1%	43,08%
Wartość tr. gotówkowych (zł)	68.325.426.777	-4,8 mld	63.476.145.384
udział w ogólnej liczbie transakcji	73,12%	↘-7,1%	73,41%
Średnia liczba tr. gotówkowych przypadająca na jedną kartę	5,54	↘-2,2%	5,42
Średnia wartość pojedynczej tr. gotówkowej (zł)	385,79	↘-5,1%	366,26

Tabela nr 5. Usługi bankomatowe oraz usługi *cash back* w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

	2010Q4	ZMIANA	2011Q1
BANKOMATY			
Liczba bankomatów	16.653	↗+0,3%	16.699
Liczba transakcji	170.416.926	↘-2,7%	165.803.560
Wartość transakcji (zł)	66.070.827.619	↘-7,5%	61.114.151.417
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	388	↘-4,9%	369
Dzienna liczba transakcji przypadająca średnio na jeden bankomat	110	→	110
CASH BACK			
Liczba transakcji	340.297	↗+7,46%	365.699
Wartość transakcji (zł)	38.376.201	↗+6,3%	40.792.974
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	112,8	↘-1,2%	111,5

Tabela nr 6. Wybrane wskaźniki dotyczące transakcji dokonywanych przy użyciu terminali POS oraz imprinterów w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

	2010Q4	ZMIANA	2011Q1
TERMINALE POS			
Liczba urządzeń	245.691	↘-1,27%	242.564
Liczba transakcji	223.973.601	↘-1,99%	219.515.479
Wartość transakcji (zł)	23.686.486.704	↘-10,84%	21.119.376.873
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	105,8	↘-9,07%	96,2
Dzienna liczba transakcji przypadająca średnio na jeden terminal	10,0	→	10,0
Punkty handlowo-usługowe wyposażone w terminale POS	183.704	↗+2,99%	189.204
IMPRINTERY			
Liczba urządzeń	6.142	↗+0,49%	6.172
Liczba transakcji	16.041	↘-44,2%	8.954
Wartość transakcji (zł)	2.605.798	↘-19,2%	2.105.227
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	162	↗+45,1%	235
Punkty handlowo-usługowe wyposażone w imprintery	2.835	↗+1,13%	2.867

Tabela nr 7. Wybrane wskaźniki dotyczące liczby punktów handlowo-usługowych akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze w IV kwartale 2010 r. i w I kwartale 2011 r.

	2010Q4	ZMIANA	2011Q1
Akceptanci	103.785	↗+0,9%	104.723
Punkty handlowo-usługowe			
Liczba punktów	188.414	↗+3,2%	194.485
Urządzenia akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze			
Liczba urządzeń	251.833	↘-1,23%	248.736
Liczba transakcji	223.989.642	↘-2,08%	221.063.386
Wartość transakcji (zł)	23.689.092.502	↘-9,61%	21.413.150.528
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	105,76	↘-8,42%	96,86
Dzienna liczba transakcji przypadająca średnio na pojedyncze urządzenie akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	9,77	↗+1,0%	9,87